

רע"פ 1623/14 - סיראג גבארה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1623/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: סיראג גבארה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 23.2.2014 בעפ"ג 33228-01-14, שניתן על-ידי כב' השופטים א' טל - סג"נ; א' מקובר; צ' דותן

בשם המבקש: עו"ד שועאע מנצור

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בעפ"ג 33228-01-14, מיום 23.2.2014, שניתן על-ידי כב' השופטים א' טל - סג"נ; א' מקובר; צ' דותן, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בכפר סבא, בת"פ 16475-03-13, מיום 5.1.2014, שניתן על-ידי כב' השופט מ' קרשן.

רקע והליכים קודמים

2. על פי עובדות כתב אישום, בשתי הזדמנויות שונות התלווה המבקש לאדם בשם כרים יאסין (להלן: יאסין), וסייע לו למכור חשיש לסוכן משטרה סמוי. בשני המקרים נמכרה חצי פלטה חשיש, במחיר של 1,300 ש"ח. המבקש הודה בעובדות, והורשע על-ידי בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופטת ד' מרקש מרום), ביום 9.7.2013, בשתי עבירות של סיוע לסחר בסם מסוכן לפי סעיף 13, בצירוף סעיפים 19 א ו-31, לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. בשלב זה הוסכם על הצדדים, כי המבקש יופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר. בא-כוח המבקש טען כי ראוי ששירות המבחן יתייחס לאפשרות של ביטול ההרשעה, ואילו עמדת המשיבה היתה כי יש להשית על המבקש עונש מאסר לריצוי בפועל.

3. בתסקיר שירות המבחן מיום 11.12.2013, נאמר כי מדובר בעבירות חריגות ביחס לאורח חייו של המבקש, וציין כי אין לו עבר פלילי, וכי "חשוב לאפשר לו להשלים לימודיו במקצוע הרוקחות". ביום 18.12.2013, התיר בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופט ד' חסדאי) למבקש לצאת לירדן על מנת להסדיר עניין מסויים לצורך המשך לימודי הרוקחות (מ"ת 13-03-16497). בין היתר, הסתמך בית המשפט על תסקיר שירות המבחן, וציין כי "יש מקום לאפשר לו [למבקש] לחזור למסלול החיים באורח סדיר בכפוף לענישה שתושט עליו במסגרת התיק העיקרי".

4. תסקיר נוסף בעניינו של המבקש, הוגש על-ידי שירות המבחן ביום 31.12.2013. בתסקיר זה נאמר, כי המבקש הסתבך בביצוע העבירות על רקע קשיים רגשיים וכלכליים, בין היתר בשל הוצאות הלימודים. עוד נאמר, כי המבקש לקח אחריות על מעשיו והבין את חומרתם, והסיכון העתידי הנשקף מהתנהגותו הוא קטן. שירות המבחן המליץ על "עונש חינוכי וקונקרטי" הכולל של"צ בהיקף של 200 שעות, וכן על ביטול ההרשעה "בכדי לא לחבל בניסיונותיו בעתיד להשתלב בעבודה בתחום לימודיו".

5. ביום 5.1.2014, נדונה בבית משפט השלום בקשתו של המבקש לביטול הרשעתו. בית המשפט (כב' השופט מ' קרשן) שמע את טענות הצדדים, עמד על תוכנם החיובי של התסקירים שהוגשו על-ידי שירות המבחן, וכן על הפגיעה האפשרית בעתידו המקצועי של המבקש. למרות זאת, נפסק כי במקרה הנדון לא ראוי לבטל את הרשעתו של המבקש, נוכח משקלו של האינטרס הציבורי. בהמשך, נשמעו טיעוני הצדדים לעניין העונש, וניתן גזר הדין בעניינו של המבקש. בית משפט השלום קבע, כי הנסיבות המקלות בעניינו של המבקש מצדיקות סטייה לקולה ממתחם הענישה, תוך התחשבות בכך שבעצם הרשעתו של המבקש נגרם לו נזק חמור. לפיכך, הסתפק בית המשפט בהשתת העונשים הבאים על המבקש: 3 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים; קנס בסך 3,000 ש"ח; ושל"צ בהיקף של 200 שעות.

6. המבקש ערער על החלטה שלא לבטל את הרשעתו, לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. בית המשפט המחוזי סמך את ידיו על החלטתו של בית משפט השלום, וקבע כי המקרה הנדון אינו עומד בתנאים הנדרשים לשם הימנעות מהרשעה. נקבע, כי גם השיקולים לקולה, אינם מאפילים על התנהגותו של המבקש, אשר סייע למכירת חשיש בעבור בצע כסף. בית המשפט הדגיש כי כך הוא הדבר, גם נוכח הפגיעה האפשרית בעתידו המקצועי של המבקש. בהקשר זה הוזכרה החלטת ברע"פ 654/13 אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.2.2013) (להלן: עניין אבו בכר), שם נדחתה בקשה למתן רשות ערעור בעניינו של רוקח שהורשע בדין. לפיכך נקבע, כי העונש שנגזר על המבקש משקף באופן הולם את כלל השיקולים לחומרה ולקולה, והערעור נדחה בפסק דין מיום 23.2.2014.

הבקשה לרשות ערעור

7. במוקד הבקשה דן עומדת הטענה, כי היה מקום להימנע מהרשעתו של המבקש, אשר עומד לקראת סיום לימודי הרוקחות באוניברסיטה בירדן, בשל השלכותיה של הרשעה זו על עתידו המקצועי כרוקח. המבקש טען, כי הערכאות הקודמות שגו בכך שנמנעו מלאמץ את המלצת שירות המבחן לעניין אי הרשעתו. עוד נטען, כי יישום המבחנים שנקבעו בהלכת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997)), אמור להוביל לתוצאה של ביטול ההרשעה, וכי גם שיקולי השיקום במקרה הנדון, וכן האינטרס הציבורי, תומכים בתוצאה זו. לבסוף טען המבקש, כי תסקירי שירות המבחן והחלטות שיפוטיות שניתנו בעניינו, יצרו אצלו אינטרס הסתמכות לכך שלא יורשע בדיון.

דיון והכרעה

8. בפתח הדברים, ראוי לשוב ולהזכיר את ההלכה, לפיה רשות ערעור תינתן על-ידי בית משפט זה רק במקרים מצומצמים אשר כרוכה בהם שאלה משפטית נכבדה או סוגיה בעלת חשיבות ציבורית כבדת משקל, וכן במקרים חריגים ביותר אשר בהם מתגלה חוסר צדק או עיוות דין כלפי המבקש (רע"פ 1717/14 ליזרוביץ' נ' מדינת ישראל (30.3.2014); רע"פ 329/14 פושינסקי נ' מדינת ישראל (26.3.2014); רע"פ 698/14 אלג'בור נ' מדינת ישראל (25.3.2014)). לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, מצאתי כי היא אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור. הבקשה עוסקת בעניינו הפרטי של המבקש בלבד, והיא אינה מעלה חשש מפני עיוות דינו של המבקש, ולא מתקיימים שיקולי צדק אשר עשויים להצדיק מתן רשות ערעור "בגלגול שלישי". זאת, בין היתר, מכיוון שמדובר ביישום המבחנים שנקבעו בהלכת כתב, דבר שאינו מצדיק, כשלעצמו, מתן רשות ערעור. לפיכך, נחה דעתי כי דין הבקשה להדחות.

9. למעלה מן הצורך, אדרש בקצרה לטענותיו של המבקש לגופן. ראשית, טענתו של המבקש בדבר קיומו אינטרס הסתמכות מצידו - דינה להדחות. חרף חשיבותו של תסקיר המבחן, אין בו בכדי לבסס טענת הסתמכות שתהיה ראויה להגנה, ופעמים רבות נפסק כי האמור בתסקיר מבחן מהווה שיקול אחד מתוך כלל שיקולי הענישה (ראו, מבין רבים אחרים, רע"פ 1891/14 ברון נ' מדינת ישראל (25.3.2014)). גם התבטאויות כאלו ואחרות של הערכאות הקודמות ביחס לעתידו של המבקש נעשו בזהירות הראויה, ואין בהן כדי לבסס טענת הסתמכות. בשלב הכרעת הדין, כל שצוין הוא כי "נרשמה בקשת הסניגור לבחינת שאלת ביטול ההרשעה". במהלך הדיון בבקשת היציאה לירדן, נאמר כי יש לאפשר למבקש לחזור למסלול חייו הרגיל, "בכפוף לענישה שתושט עליו במסגרת התיק העיקרי". ויודגש, כי דברים אלו נאמרו במסגרת דיון בבקשה ליציאה מהארץ, והם אינם יכולים לתמוך בטענת הסתמכות לגבי תוצאת ההליך העיקרי. מכאן שלא היה כל מקום להסתמכות מצד המבקש על האפשרות לפיה בית המשפט יבטל את הרשעתו בעת מתן גזר הדין.

10. האפשרות הנתונה לבית המשפט להימנע מהרשעתו של נאשם שביצע עבירה, מעוגנת בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. היא מהווה חריג לכלל על פיו משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. הימנעות מהרשעה הינה אפשרות ראויה "רק במקרים יוצאי-דופן, שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה" (עניין כתב, בפסקה 6 לפסק דינה של השופטת ד' דורנר). בהלכת כתב, נקבעו שני תנאים מצטברים, שבהתקיימם ראוי להימנע מהרשעה. התנאי הראשון הוא כי נסיבות העבירה מאפשרות להימנע מהרשעה מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים; והתנאי השני הוא כי ההרשעה פוגעת באופן חמור בשיקום הנאשם.

11. המבקש ביצע שתי עבירות של סיוע לסחר בסם מסוכן, בכמות לא מבוטלת ובשתי הזדמנויות שונות בהן

נלווה המבקש ליאסין. בית משפט זה עמד פעמים רבות על החומרה הכרוכה בהפצת סמים מסוכנים, ועל "הצורך להכות בכל אחת מחוליות הפצת הסם", גם כאשר מדובר בשותף זוטר בלבד (ע"פ 4484/05 גונן נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (8.8.2006)). בנסיבות אלו, אינני סבור כי מתקיים התנאי הראשון המאפשר להימנע מהרשעה, ולפיכך המקרה אינו דנן נמנה על המקרים החריגים המאפשרים להגיע לתוצאה זו.

12. אשר לפגיעה בשיקומו של המבקש, השאלה העיקרית היא האם ראוי למנוע מן המבקש את האפשרות לעסוק בתחום שאותו הוא לומד, בכך שלא יינתן לו רישיון לעסוק ברוקחות. בהחלטתי בעניין אבו בכר דחיתי טענה דומה, ואולם המבקש טען כי עניינו שונה מעניין אבו בכר, שכן שם דובר בנאשם שכבר היה רוקח, ואילו המבקש טרם סיים את לימודיו וטרם קיבל רישיון לעסוק ברוקחות. גם בהנחה כי ביטול רישיון לעיסוק ברוקחות מצריך טעמים כבדי משקל יותר מאשר הימנעות ממתן הרישיון מלכתחילה, סבורני כי אין הבדל מהותי בין המקרים, באופן המצדיק התייחסות שונה כלפי המבקש. מבלי לקבוע מסמרות בדבר, אבקש לציין, כי ספק בעיני אם קיומו של עבר פלילי, יהא טיבו אשר יהיה, מהווה בפני עצמו עילה מספקת לסירוב לבקשה למתן רישיון לעסוק ברוקחות (וראו פסקה 16 להחלטתי בעניין אבו בכר).

13. לאור האמור, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, א' בניסן התשע"ד (1.4.2014).

שׁוֹפֵט